cial finds (metal ornaments, tools) (Fig. 9) were found in the trenches with a cultural layer (Figs. 2–7, 10–14, 19–20, 24). The discovered finds allow a somewhat corrected dating to be given for the complex, which should be preliminarily dated to the 2nd/4th – late 14th / early 15th centuries. Nine Iron Age burials (Figs. 16–17, 21–23) were discovered on the settlement's grounds.

Julius Kanarskas

## Imbarės piliakalnio žemutinė papėdės gyvenvietė

Apie 4 km į P nuo Salantų, ties Salanto ir Pilsupio upių santaka yra valstybės saugomas Imbarės archeologinis kultūros paminklų kompleksas (UK 27082) (Kretingos r., Imbarės sen.). Jį sudaro piliakalnis (UK 5211), priešpilis (UK 27083) ir gyvenvietė (UK 27084). Komplekso teritorija apima 23,44 ha, o vizualinis apsaugos zonos pozonis – 295,7 ha dydžio plotą. Kompleksas išsidėstęs geografiškai patogioje vietoje kultūriniam lankymui ir rekreacijai, netoli kelių, vedančių iš Palangos, Klaipėdos, Kretingos,

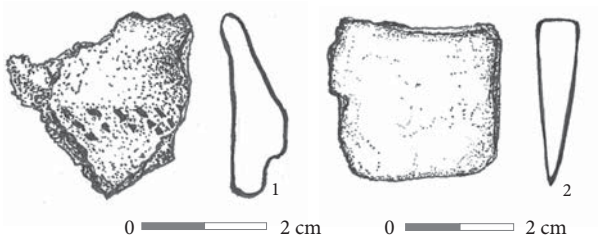


*1 pav. Radiniai: 1 – ornamentuota lipdytos keramikos šukė (I tūkst. – II tūkst. pradžia); 2 – plačiaašmenio geležinio kirvio ašmenų fragmentas (X–XIII a.). I. Idaitės pieš.*

*Fig. 1. Finds: 1 – a decorated sherd of hand built pottery (1st – early 2nd millennium); 2 – the fragment of an iron broad axe blade (10th–13th century)*

Plungės, Platelių, Sedos ir Skuodo. Kitapus Salanto slėnio stūkso Kalnalio Šv. Lauryno bažnyčia, kurioje krikštytas ir primicijas laikė būsimasis Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius (1801–1875). Šalia jos įrengtas apžvalgos bokštas, nuo kurio atsiveria Salanto slėnio ir Imbarės piliakalnio komplekso panorama.

Salantų regioninio parko direkcija numatė nuo apžvalgos bokšto iki piliakalnio nutiesti apžvalgos taką, eisiantį lauko kelių Kalnalis–Skaudaliai ir Skaudaliai–Imbarė vietoje. Salanto slėnio R pakraštyje 550 m ilgio tako atkarpa patenka į piliakalnio komplekso vizualinį apsaugos zonos pozonį, o 220 m ilgio atkarpa praeina žemutinės papėdės gyvenvietės teritorijos P dalimi.

Žemutinę piliakalnio papėdės gyvenvietę 1968 m. žvalgė Ignas Jablonskis *(Kraštotyra,* V., 1969, p. 346–347*)*, 1969, 1978–1980, 1982 ir 1984 m. tyrinėjo Vytautas Daugudis (*AETL 1968 ir 1969 metais,* V., 1970, p. 29–36; *ATL 1978 ir 1979 metais,* V., 1980, p. 22–25; *ATL 1980 ir 1981 metais,* V., 1982, p. 32–34*; ATL 1982 ir 1983 metais,* V., 1984, p. 20–22; *ATL 1984 ir 1985 metais,* V.*,* 1986, p. 20–22).

Į projektuojamo tako trasą patenkanti žemutinės papėdės gyvenvietės dalis minėtų tyrinėjimų metu netyrinėta, o vizualinis apsaugos zonos pozonis 1992 m. nustatytas atsižvelgiant į kraštovaizdį. Todėl šioje tako trasos dalyje buvo numatyta vykdyti žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus ir archeologinius žvalgymus, kurie atlikti gegužės 6 – birželio 17 d. Iš viso vizualiniame apsaugos zonos pozonyje ir žemutinės papėdės gyvenvietės teritorijoje buvo ištirtas 13 m² plotas (šurfai 3–15), o 2325 m² plote atlikti archeologiniai žvalgymai.

Į ŠR nuo Pilsupio žemupio senvagės esančioje piliakalnio PV papėdėje, 65 m ilgio ir 195 m² dydžio projektuojamo tako atkarpoje

aptiktas žmogaus ūkinės veiklos apnaikintas papėdės gyvenvietės archeologinis sluoksnis. Čia iškastame *šurfe 15* nustatyta, kad nesunaikintas archeologinis sluoksnis yra 13–26 cm storio ir prasideda 22–26 cm gylyje, po armeniu. Armenyje ir archeologiniame sluoksnyje gausu molio tinko fragmentų, rasta 10 lipdytos keramikos šukių, kurių viena ornamentuota (1:1 pav.), aptikti 2 stambaus raguočio krūminiai dantys. Archeologinių žvalgymų metu 12 m į ŠR nuo minėto šurfo rastas geležinio plačiaašmenio kirvio ašmenų fragmentas (1:2 pav.). Archeologinis sluoksnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia.

Likusioje projektuojamo tako trasoje (šurfai 3–14), esančioje į P nuo Pilsupio žemupio senvagės, archeologinio pobūdžio vertingų savybių turinčio kultūrinio sluoksnio ar pavienių ypačiųjų radinių neaptikta. Tyrimų grafinės medžiagos originalai, radiniai ir masinė medžiaga saugomi KM.

## The lower settlement at the foot of Imbarė hillfort

13 m$^2$ were excavated along the route of a planned panoramic path in the lower settlement at the foot of Imbarė hillfort and in the hillfort's protection zone (Kretinga District, W Lithuania) and 2325 m$^2$ were surveyed. At a depth of 22–26 cm, an undestroyed, 13–26 cm thick cultural layer from the settlement was discovered under the layer of ploughed soil in a 195 m$^2$ area excavated at the hillfort's SW foot. The cultural layer and the topsoil contained an abundance of clay daub, a fragment of an iron broad axe blade (Fig. 2), ten sherds of hand built pottery (Fig. 1), and two molars from a large ruminant. The cultural layer dates to the 1$^{st}$ – early 2$^{nd}$ millennium.

Julius Kanarskas

# Kartenos piliakalnio kompleksas

Kartenos piliakalnis su gyvenviete (UK 23783) yra Kartenos miestelio (Kretingos r., Kartenos sen.) P pakraštyje, Minijos kairiajame krante. Jam priskirta teritorija apima 7 ha. Rašytiniuose šaltiniuose Kartena (*Cartine*) pirmąkart paminėta 1253 m. Archeologinėje literatūroje piliakalnis žinomas nuo 1899 m. XX a. pradžioje jį žvalgė L. Kšivickis, 1948 ir 1966 m. – LII, 1982 m. – MMT, 1992 m. – KPC, o 1995 m. – J. Kanarskas. Vizualinio apsaugos zonos pozonio žvalgomuosius archeologinius tyrimus 2011 m. vykdė B. Lisauskaitė (*ATL 2011 metais,* V., 2012, p. 635). Žvalgymų metu į P–PV nuo piliakalnio aptikta papėdės gyvenvietė. Piliakalnis su gyvenviete datuoti I tūkst. II puse – XIII a.

2012 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis buvo atliekami Kartenos piliakalnio su gyvenviete archeologinio komplekso tvarkymo ir pritaikymo rekreacijai darbai (užsakovas – Salantų regioninio parko direkcija; projekto vadovas A. Mituzas, projektavimo darbų vadovas R. Stulpinas, architektė D. Šatkutė; darbų vykdytojas – UAB „Rekreacinė statyba“) (1 pav.). Darbų vykdytojas organizavo saugomos teritorijos ir apsauginės zonos archeologinius tyrimus. Jų pagrindinis tikslas – nustatyti piliakalnio archeologinio sluoksnio būklę ir išlikimo laipsnį; ištirti infrastruktūros statinių vietoje archeologinio sluoksnio dalį, kuri gali būti suardyta; patikrinti, ar esama archeologinio sluoksnio piliakalnio V ir R papėdėje, mitologinio akmens ir Kartenos Lurdo aplinkoje; surinkti judintame kultūriniame sluoks-